ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas Nr.A420233715
Lietas arhīva NrA42-02337-15/42

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2015.gada 3.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Māris Šļakota,

ar lietas dalībniekiem: pieteicēju /pers. D/, kuru pārstāv zvērināts advokāts Pēteris Kušners, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestādi Aizsardzības ministriju,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par militārpersonas izdienas pensijas piešķiršanu no 2015.gada 8.marta, kā arī pienākuma uzlikšanu piemērot likumiskos procentus izdienas pensijas summai, kas pieteicējam izmaksājama par laika posmu no 2015.gada 8.marta.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers.D/ vērsās Aizsardzības ministrijā ar 2015.gada 20.marta iesniegumu, lūdzot piešķirt militārpersonas izdienas pensiju.

Aizsardzības ministrijas valsts sekretārs ar 2015.gada 7.aprīļa lēmumu pieteicēja iesniegumu noraidīja un izdienas pensiju nepiešķīra, atteikumu pamatojot ar to, ka pieteicējs nav nodienējis 15 gadus, proti, nav izpildījies Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta nosacījums.

Pieteicējs lēmumu apstrīdēja.

[2] Ar Aizsardzības ministrijas 2015.gada 20.maija lēmumu (turpmāk – Lēmums) atteikts pieteicējam piešķirt izdienas pensiju. Lēmumā norādīti šādi argumenti.

[2.1] Pieteicējs laika posmā no 1999.gada 28.jūlija līdz 2000.gada 28.jūlijam atradās obligātajā militārajā dienestā. 2001.gada 8.martā starp Ārlietu ministriju un pieteicēju tika noslēgts līgums par profesionālo militāro (aktīvo un ierindas) dienestu uz 3 gadiem, vēlāk tika noslēgti jauni līgumi, no kuriem pēdējais noslēgts 2010.gada 29.janvārī par profesionālo dienestu uz 5 gadiem (no 2010.gada 9.marta līdz 2015.gada 8.martam).

[2.2] Pieteicēja kopējais izdienas stāžs ir 15 gadi un 2 dienas, no tiem profesionālajā dienestā nodienēti 14 gadi un 1 diena. Tātad attiecībā uz pieteicēju nav izpildījies viens no Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta nosacījumiem izdienas pensijas piešķiršanai, proti, profesionālajā dienestā nodienētais laiks ir mazāks par 15 gadiem.

[2.3] Nav pamatots arguments, ka pieteicēja nodienētajā laikā jāieskaita obligātā militārā dienesta laiks.

Obligātais militārais dienests atbilstoši Militārpersonu izdienas pensiju likuma 3.pantam tiek ieskaitīts militārpersonas kopējā izdienas stāžā (līdzīgi, kā dienests Iekšlietu ministrijas sistēmā un prokuratūras iestādēs), taču tas nav pieskaitāms militārpersonas nodienētajam laikam. Ar militārpersonas nodienēto laiku saprotams laiks, ko persona nodienējusi militārpersonas statusā. No Militārpersonu izdienas pensiju likuma 1.panta izriet, ka par militārpersonām šā likuma izpratnē ir uzskatāmi Nacionālo bruņoto spēku un Aizsardzības ministrijas pakļautībā un pārziņā esošo militāro struktūrvienību aktīvā militārā dienesta virsnieki, virsdienesta karavīri, profesionālā dienesta karavīri un ierindas dienesta zemessargi. Pieteicējs nekad nav dienējis kā Nacionālo bruņoto spēku un Aizsardzības ministrijas pakļautībā un pārziņā esošo militāro struktūrvienību aktīvā militārā dienesta virsnieks, virsdienesta karavīrs vai ierindas dienesta zemessargs, līdz ar to viņa nodienēto laiku Militārpersonu izdienas pensiju likuma izpratnē veido tikai profesionālajā dienestā aizvadītais laiks.

Atbilstoši Militārā dienesta likuma 2.panta 4.punktam profesionālais dienests ir militārais dienests, kuru Latvijas pilsonis pilda brīvprātīgi saskaņā ar profesionālā dienesta līgumu, kas noslēgts starp viņu un Ārlietu ministriju. Tas nozīmē, ka par atskaites punktu pieteicēja nodienētā laika aprēķinam ir uzskatāms datums, ar kuru pieteicējs noslēdza līgumu par profesionālo dienestu, proti, 2001.gada 8.marts.

[3] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, lūdzot uzlikt atbildētājai pienākumu izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu par militārpersonas izdienas pensijas piešķiršanu no 2015.gada 8.marta, kā arī uzlikt pienākumu piemērot likumiskos procentus izdienas pensijas summai, kas pieteicējam izmaksājama par laika posmu no 2015.gada 8.marta.

Pieteikumā norādīja šādus apsvērumus.

[3.1] Pieteicējs uzskata, ka ir izpildījis Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.punktā noteikto priekšnosacījumu, jo ir nodienējis ne mazāk kā 15 gadus un dienestu ir uzsācis nevis 2001.gada 8.martā, bet gan 1999.gada 28.jūlijā.

1999.gada 28.jūlijā, kad pieteicējs uzsāka dienestu, tobrīd spēkā esošā Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta redakcija (bija spēkā līdz 2014.gada 29.decembrim) noteica, ka tiesības uz izdienas pensiju ir militārpersonai, kurai saskaņā ar Militārpersonu izdienas pensiju likuma 3.pantu aprēķinātais izdienas stāžs ir mazāks par 20 gadiem, ja aktīvajā militārajā vai ierindas dienestā Aizsardzības ministrijas pakļautībā

vai pārziņā esošajās struktūrvienībās nodienēti ne mazāk kā 10 gadi. Turklāt līdz 2004.gada 28.decembrim Militārpersonu izdienas pensiju likumā vispār atsevišķi nebija minēts jēdziens „profesionālais dienests".

Savukārt Militārā dienesta likuma 2.panta 2.punktā (redakcijā līdz 2007.gada 30.aprīlim, kad Latvijas Republika atteicās no obligātā militārā dienesta) ir ietverta „aktīvā dienesta" legāldefinīcija, proti, tas ir militārā dienesta tieša izpilde karavīra statusā; ietver obligāto aktīvo militāro dienestu, profesionālo dienestu, mācības militārajās izglītības iestādēs un militārajam dienestam pakļauto personu militārās mācības.

Līdz ar to secināms, ka Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta noteiktais priekšnosacījums – "militārpersona dienestu uzsākusi līdz 2004.gada 31.decembrim", jāsaprot kā "militārpersona aktīvo dienestu (ne tikai profesionālo dienestu) uzsākusi līdz 2004.gada 31.decembrim", savukārt priekšnosacījums – "nodienējusi ne mazāk kā 15 gadus" jāsaprot kā "aktīvajā dienestā nodienējusi (ne tikai profesionālajā dienestā nodienējusi) ne mazāk kā 15 gadus".

Šādi skaidrojams arī likumdevēja mērķis no 2004.gada 29.decembra Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta redakcijā vārdus „aktīvajā militārajā vai ierindas dienestā Aizsardzības ministrijas pakļautībā vai pārziņā esošajās struktūrvienībās nodienēti" aizstāt ar vārdu „nodienējusi". Ja likumdevējs ar vārdu „nodienējusi" būtu gribējis saprast tikai profesionālo dienestu, tad normā būtu skaidri iekļāvis vārdus „profesionālajā dienestā nodienējusi".

[3.2] Administratīvā rajona tiesa līdzīgās lietās apmierināja pieteikumus par izdienas pensijas piešķiršanu, atzīstot, ka obligātā militārajā dienestā pavadītais laiks ir uzskatāms par dienestu Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktā ietvertā vārda „nodienējis" izpratnē (*sk. Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama 2014.gada 6.oktobra sprieduma lietā Nr.A420498513 11.punktu un Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2015.gada 19.jūnija sprieduma lietā Nr. A420373514 8.punktu*).

[3.3] Neiztur kritiku Lēmuma arguments, ka obligātais militārais dienests atbilstoši Militārpersonu izdienas pensiju likuma 3.pantam tiek ieskaitīts militārpersonas kopējā izdienas stāžā (līdzīgi kā dienests Iekšlietu ministrijas sistēmā un prokuratūras iestādēs), taču tas nav pietiekams militārpersonas nodienētajam laikam. Šāds arguments ir aplams, jo arī profesionālā dienesta laiks atbilstoši Militārpersonu izdienas pensiju likuma 3.panta 2.punktam tiek ieskaitīts militārpersonas kopējā izdienas stāžā.

[3.4] Nav pamatots Lēmuma arguments, ka ar militārpersonas nodienēto laiku saprotams laiks, ko persona nodienējusi militārpersonas statusā.

Pieteicējs aktīvajā militārajā dienestā (kas bija arī obligātais militārais dienests) Aizsardzības ministrijas pakļautībā esošajā struktūrvienībā (Nacionālo bruņoto spēku Mobilo strēlnieku bataljonā) nodienējis piecpadsmit gadus un divas dienas, t.i. 1 gadu un 1 dienu obligātajā militārajā dienestā un 14 gadus un 1 dienu profesionālajā dienestā. Tādejādi pieteicējs ir militārpersona, kas ir nodienējusi 15 gadus. Tas savukārt nozīmē, ka pieteicējs ir ieguvis tiesības uz militārpersonas izdienas pensiju saskaņā ar Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktu.

Likumdevējs ir noteicis, ka personai ir jābūt nodienējušai (vēsturiski – aktīvajā militārajā vai ierindas dienestā Aizsardzības ministrijas pakļautībā vai pārziņā esošajās struktūrvienībās) 15 gadus, nevis jābūt nodienējušai 15 gadus Militārpersonu izdienas pensiju likuma 1.pantā noteikto militārpersonu statusā. Likumdevējs Militārpersonu izdienas pensiju likuma 1.pantā ir noteicis vien to militārpersonu kategorijas, kurām ir tiesības uz izdienas pensiju.

Pilnīgi loģiski, ka likumdevējs starp Militārpersonu izdienas pensiju likuma 1.pantā noteiktajām militārpersonu kategorijām nav iekļāvis obligātā militārā dienesta karavīrus, jo obligātā militāra dienesta ilgums nebija nedz 5, nedz 10, nedz 15 gadi, kas nozīmē, ka, personai esot obligātā militārā dienesta karavīra statusā, neradās tiesības uz izdienas pensiju, taču ar obligātajā militārajā dienestā pavadīto laiku saprotams laiks, ko persona ir nodienējusi Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē, tāpat kā profesionālajā dienestā pavadītais laiks. Abos militārā dienesta veidos pavadītais laiks ir uzskatāms par aktīvajā dienestā nodienēto laiku karavīra statusā.?

[4] Tiesai iesniegtajā paskaidrojumā Aizsardzības ministrija neatzina pieteikumu uz Lēmumā norādīto argumentu pamata. Papildus norādīja šādus apsvērumus.

[4.1] Nosakot nodienēto laiku, ministrija ņem vērā tikai profesionālajā dienestā faktiski nodienēto laiku. Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.pantu nevar interpretēt paplašināti un izvirzīt labvēlīgākus izdienas pensijas piešķiršanas kritērijus. Ministrija nepiekrīt pieteicēja piedāvātajai Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktā lietoto jēdziena „nodienējusi" interpretācijai, proti, ka jēdziens „dienests" aptver gan profesionālo dienestu, gan obligāto militāro dienestu izdienas pensijas piešķiršanai. Ministrijas ieskatā tiesības pretendēt uz militārpersonām noteiktajām sociālajām garantijām, tajā skaitā uz izdienas pensiju, persona iegūst, iestājoties profesionālajā dienestā. Attiecīgi tieši profesionālajam dienestam būtu jāveido militārpersonas nodienētais laiks Militārpersonu izdienas pensiju likuma izpratnē.

[4.2] Vienlaikus jāņem vērā, ka izdienas pensija ir ne tikai sociālo garantiju sistēmas sastāvdaļa, bet arī viens no faktoriem, kas motivē izvēlēties militāro karjeru, savukārt izdienas pensijas saņemšanai nepieciešamais dienesta laiks ir noteikts tam, lai karavīru motivētu turpināt profesionālo dienestu pēc iespējas ilgāk. Ieskaitot obligāto dienestu militāri nodienētajā laikā tiek samazināts nepieciešamais profesionālajā dienestā nodienētais laiks, kas savukārt veicina tādu situāciju rašanos, kad karavīri priekšlaikus atvaļinās no profesionālā dienesta (piemēram, izvēloties nepagarināt profesionālā dienesta līguma termiņu). Tādēļ Ārlietu ministrija uzskata, ka pieteicēja piedāvātā interpretācija neatbilst likumdevēja mērķim.

[4.3] Nav ņemams vērā arguments, ka vēsturiskā Militārā dienesta likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta redakcija ietver arī obligāto militāro dienestu. Militārpersonu izdienas pensiju likums tapis pirms Militārā dienesta likuma, turklāt, Militārpersonu izdienas pensiju likuma 3.panta redakcija, kurā obligātais militārais dienests nodalīts no citiem aktīvā dienesta veidiem, liecina par to, ka jēdziens aktīvais dienests tiek lietots šaurākā nozīmē nekā Militārā dienesta likumā.

[4.4] Pieteicēja norādītie tiesu spriedumi nav stājušies spēkā, tādēļ neveido judikatūru un nav pamata uz tiem atsaukties.

[5] Pieteicējs iesniedza iebildumus par Aizsardzības ministrijas paskaidrojumiem, norādot šādus papildu argumentus.

[5.1] Nevar piekrist ministrijas argumentam, ka jēdziens „(aktīvais) dienests" Militārpersonu izdienas pensiju likuma izpratnē neaptvēra obligāto militāro dienestu. Arī līdz 2002.gada 1.jūlijam, kad stājās spēkā Militārā dienesta likums, likuma „Par Aizsardzības spēkiem" 9.panta pirmā daļa noteica, ka visas aktīvajā militārajā dienestā esošās personas sauc par karavīriem. Savukārt 9.panta trešā daļa noteica, ka aktīvā militārā dienesta instruktoru un kareivju iedalījums ir šāds: obligātā dienesta karavīri un virsdienesta karavīri. Likums „Par Aizsardzības spēkiem" stājās spēkā 1993.gada 1.janvārī un bija spēkā līdz 2002.gada 1.jūlijam, savukārt Militārpersonu izdienas pensiju likums sākotnējā redakcijā stājās spēkā 1998.gada 15.aprīlī, kas ir vairāk kā piecus gadus pēc likuma "Par Aizsardzības spēkiem" sākotnējās redakcijas spēkā stāšanās dienas.

Līdz ar to pilnībā neatbilstošs ne gramatiskai, ne sistēmiskai, ne vēsturiskai, ne arī teleoloģiskajai tiesību normu iztulkošanas metodei ir ministrijas secinājums, ka likumdevējs karavīra nodienēto laiku ir piesaistījis profesionālajam dienestam.

[5.2] Likumdevēja mērķis, Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta redakcijā no 2004.gada 29.decembra iekļaujot vārdus „ja militārpersona dienestu uzsākusi līdz 2004.gada 31.decembrim un nodienējusi ne mazāk kā 10 gadus vai ja militārpersona dienestu uzsākusi pēc 2005.gada 1.janvāra un nepārtraukti nodienējusi 10 gadus", bija noteikt diferencētu kārtību militārpersonām, kuras tobrīd dienēja. Proti, noteikt vienkārši dienesta laiku 10 gadus, savukārt militārpersonām, kuras uzsāka dienestu pēc minētajiem grozījumiem – nepārtrauktu dienestu 10 gadus. Ja likumdevējs ar vārdu „dienestu uzsācis" būtu gribējis saprast tikai profesionālā dienesta uzsākšanu, tad normā būtu skaidri iekļāvis vārdus „profesionālo

dienestu uzsākusi", tāpat, ja likumdevējs ar vārdu „nodienējis" būtu gribējis saprast dienesta laiku tikai profesionālajā dienestā, tad normā būtu skaidri iekļāvis vārdus „profesionālajā dienestā nodienējusi" Turklāt līdz 2004.gada 28.decembrim Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta normā un likumā vispār nebija iekļauts jēdziens „profesionālais dienests", bet tika lietoti jēdzieni „aktīvais militārais un ierindas dienests".

[5.3] Ar Latvijas Republikas Nacionālo bruņoto spēku Mobilo strēlnieku bataljona 1999.gada 28.jūlija pavēli Nr.1/144 pieteicējam tika piešķirta Latvijas Republikas Aizsardzības spēku dienesta pakāpe „kareivis" un pieteicējs norīkots dienestam. Ar Latvijas Republikas Nacionālo bruņoto spēku Mobilo strēlnieku bataljona 2000.gada 20.jūlija pavēli Nr.1/140 konstatēts, ka pieteicējs nodienējis noteikto termiņu. Latvijas Republikas Nacionālo bruņoto spēku Mobilo strēlnieku bataljona 2001.gada 7.marta pavēlē Nr.1/47, ieskaitot pieteicēju bataljona virsdienesta personālsastāva sarakstos, pieteicējam tika noteikta izdiena Aizsardzības spēkos 1 gads, 1 mēnesis, 0 dienas. Tāpat arī pieteicēja 2015.gada 13.marta izdienas aprēķinā militārā izdiena aprēķināta 15 gadi un 2 dienas, kurā kā militārais dienests Nacionālajos bruņotajos spēkos pamatoti tika ietverts Mobilo strēlnieku bataljonā nodienētais obligātais militārais dienests.

Līdz ar to pavēlē Nr.1/47 un izdienas aprēķinā lietotais jēdziens „(militārā) izdiena" jāsaprot kā Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktā lietotais jēdziens „nodienējis", tādejādi pieteicēja obligātais militārais dienests ir atzīts par dienestu Latvijas Republikas Nacionālajos bruņotajos spēkos, kas ir militārais (aktīvais) dienests.

[5.4] Jāņem vērā, ka līdz 2007.gadam, kad Latvija atteicās no obligātā militārā dienesta, lai izpildītu priekšnosacījumu turpināt profesionālo dienestu, personām bija jānodien obligātais militārais dienests. Pēc 2007.gada šāds priekšnosacījums vairs nepastāvēja, proti, 18 gadus sasniegusi persona varēja uzreiz uzsākt profesionālo dienestu. Tādēļ nav pamatots ministrijas arguments, ka, ieskaitot obligāto dienestu militāri nodienētajā laikā, tiek samazināts nepieciešamais profesionālajā dienestā nodienētais laiks. Aizsardzības ministrijas interpretācija var radīt situācijas, kad: 1) karavīriem, kas dienestu uzsāka pēc 2007.gada (kad nebija prasība pēc obligātā militārā dienesta, jo tāds vairs nepastāvēja), nodienēto laiku Aizsardzības ministrijas pakļautībā vai pārziņā esošajās struktūrvienībās sāktu skaitīt ar pirmo dienesta dienu, bet 2) karavīriem, kas dienestu uzsāka līdz 2007.gadam (kad bija prasība pēc obligātā militārā dienesta), nodienēto laiku Aizsardzības ministrijas pakļautībā vai pārziņā esošajās struktūrvienībās sāktu skaitīt pēc viena vai pusotra gada (atkarībā no noteiktā obligātā militārā dienesta laika ilguma) nodienēšanas, nevis ar pirmo dienesta dienu, kas acīmredzami neatbilst likumdevēja nodomam.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir daļēji pamatots un apmierināms daļā.

[7] Saskaņā ar Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktu militārpersonai, kurai saskaņā ar šā likuma 3.pantu aprēķinātais izdienas stāžs ir mazāks par 20 gadiem, tiesības uz izdienas pensiju ir, ja militārpersona dienestu uzsākusi līdz 2004.gada 31.decembrim, nodienējusi ne mazāk kā 15 gadus un atvaļināta saskaņā ar noteiktu pamatu. Viens no paredzētajiem atvaļināšanas pamatiem ir – izbeidzies uz noteiktu laiku noslēgtā dienesta līguma termiņš.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs dienestu uzsācis līdz 2004.gada 31.decembrim un atvaļināts sakarā ar to, ka izbeidzies uz noteiktu laiku noslēgtā dienesta līguma termiņš.

Laikā no 1999.gada 28.jūlija līdz 2000.gada 28.jūlijam pieteicējs ir bijis obligātajā aktīvajā militārajā dienestā, savukārt laikā no 2001.gada 8.marta līdz 2015.gada 8.martam profesionālajā militārajā dienestā. Lietā ir strīds par to, vai pieteicēja nodienētajā laikā ieskaitāms obligātā aktīvā militārā dienesta laiks un vai tādējādi pieteicējs ir nodienējis ne mazāk kā 15 gadus Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē. Ja obligātā aktīvā militārā dienesta laiks ir ieskaitāms, tad pieteicējs ir nodienējis 15 gadus un 2 dienas un viņam ir tiesības uz izdienas pensiju, ja nav ieskaitāms, tad likumā noteiktais kritērijs neizpildās.

[8] Ministrija uzskata, ka Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta jēdziens „nodienējusi" minētā likuma izpratnē nozīmē „pildījis profesionālo dienestu", savukārt „nodienētais laiks" ir laiks, kurā karavīrs saskaņā ar profesionālā dienesta līgumu pildījis profesionālo dienestu. Tādējādi, kā to izskata ministrija, nodienētajā laikā nav ieskaitāms obligātā aktīvā militārā dienesta laiks.

Tiesa šādu sašaurinātu interpretāciju uzskata par nepamatotu, balstoties uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

[9] Vispirms tiesa atzīmē, ka likumdevējs, ietverot Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktā jēdzienu „militārpersona nodienējusi", to ir formulējis salīdzinoši plaši. Tātad nav pamata ar gramatiskās interpretācijas palīdzību secināt, ka ar šo jēdzienu jāsaprot tikai un vienīgi nodienēšana kādā no spēkā esošajā Militārpersonu izdienas pensiju likuma 1.panta redakcijā uzskaitītajiem statusiem (Nacionālo bruņoto spēku un Aizsardzības ministrijas pakļautībā un pārziņā esošo militāro struktūrvienību aktīvā militārā dienesta virsnieks, virsdienesta karavīrs, profesionālā dienesta karavīrs un ierindas dienesta zemessargs). Var piekrist pieteicēja argumentam, ka likumdevējs, ja tas tiešām būtu gribējis ierobežot dienesta veidu, kas dod tiesības uz izdienas pensiju saskaņā ar Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktu, tikai ar Militārpersonu izdienas pensiju likuma 1.panta aktuālajā redakcijā uzskaitītajiem dienesta veidiem, normu būtu izteicis precīzāk.

Arī Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktā ietvertais nosacījums, ka militārpersonai dienests bija jāuzsāk līdz 2004.gada 31.decembrim, neprecizē, ka bija jāuzsāk tieši profesionālais dienests vai kāds no citiem 1.pantā uzskaitītajiem dienestiem.

No Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta var secināt vien to, ka personai ir jābūt nodienējušai 15 gadus kā militārpersonai.

[10] Atbilstoši Militārā dienesta likuma 2.panta 1.punktam militārais dienests ir valsts dienesta veids valsts aizsardzības jomā, kuru pilda karavīrs un kurš ietver aktīvo dienestu un dienestu Nacionālo bruņoto spēku rezervē. Savukārt aktīvais dienests, kā to noteic minētā likuma panta 2.punkts ir militārā dienesta tieša izpilde karavīra statusā, kas ietver profesionālo dienestu, militārā dienesta tiešu izpildi mobilizācijas gadījumā un rezerves karavīru militārās mācības.

Militārā dienesta likums Lēmuma pieņemšanas brīdī nesaturēja un arī šobrīd nesatur skaidrojumu tam, kas ir obligātais militārais dienests. Taču aplūkojot Militārā dienesta likuma vēsturisko redakciju, secināms, ka no likuma spēkā stāšanās brīža līdz 2007.gada 30.aprīlim likuma 2.panta 2.punkts skaidroja, ka aktīvais dienests ir militārā dienesta tieša izpilde karavīra statusā un tas ietver obligāto aktīvo militāro dienestu, profesionālo dienestu, mācības militārajās izglītības iestādēs un militārajam dienestam pakļauto personu militārās mācības. Savukārt 2.panta 2.punkts noteica, ka obligātais militārais dienests ir militārais dienests, kura pildīšana saskaņā ar likumu ir Latvijas pilsoņa pienākums un kurš sastāv no obligātā aktīvā militārā dienesta un dienesta rezervē.

Grozījumu Militārā dienesta likumā, kas Saeimā pieņemti 2007.gada 29.martā, anotācijā norādīts, ka sakarā ar atteikšanos no obligātā militārā dienesta Militārā dienesta likumā tiek izslēgta norāde uz šo dienesta veidu.

Līdz ar to secināms, ka ar aktīvo militāro dienestu saprotams arī obligātais aktīvais militārais dienests, bet, ņemot vērā, ka Latvija attiecās no obligātā militārā dienesta, nebija lietderīgi vairs saglabāt likumā šā jēdziena skaidrojumu. Tas nozīmē, ka attiecībā uz pieteicēju, kurš aktīvo militāro dienestu uzsāka laikā, kad valstī bija obligātais militārais dienests, dienesta laiks obligātajā aktīvajā militārajā dienestā ieskaitāms kā nodienētais laiks Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē.

[11] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka attiecībā uz pieteicēju ir izpildījušies Militārpersonu izdienas pensiju likuma 2.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumi, cita starp nosacījums, ka pieteicējs kā militārpersona ir nodienējis ne mazāk kā 15 gadus, un tādējādi viņam ir tiesības uz izdienas pensiju.

[12] Pieteikumā lūgts uzlikt pienākumu Aizsardzības ministrijai piemērot likumiskos procentus izdienas pensijas summai, kas pieteicējam izmaksājama par laiku no 2015.gada 8.marta.

Tiesa norāda, ka ne Administratīvā procesa likums, ne Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (turpmāk – Atlīdzināšanas likuma) nenoteic likumisko procentu aprēķināšanu, kas varētu tikt attiecināta uz izskatāmo situāciju. Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 7.pantu zaudējumi ir personai negatīvas mantiska rakstura sekas, proti, personas esošās vai reāli iespējamās mantas samazinājums. Norma neparedz tiesības prasīt likumiskos procentus par parāda noturējumu, t.sk. arī par savlaicīgi neizmaksāto izdienas pensiju.

Atlīdzināšanas likuma 29.pants noteic, ka likumiskie procenti ir maksājami par zaudējuma atlīdzinājuma izmaksas nokavējumu, proti, tikai tad, ja ir noteikta zaudējumu atlīdzība un zaudējumi nav atlīdzināti savlaicīgi, ir aprēķināmi likumiskie procenti.

Tādējādi administratīvo procesu regulējošās tiesību normas neparedz procentu piemērošanu izmaksājamajai izdienas pensijas summai.

[13] Civillikuma 1753.pants noteic, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. 1754.pants noteic, ka procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālparāds. 1757.pants noteic, ka, nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti. Atbilstoši 1765.pantam likumiskie procenti ir seši no simta gadā.

Administratīvā procesa likuma 97.pants noteic, ka, nosakot mantiskā zaudējuma un personiskā kaitējuma priekšnosacījumus un atlīdzinājuma apmēru, piemēro civiltiesību principus, ja likumā nav noteikts citādi. Minētā tiesību norma tomēr neparedz, ka būtu tieši piemērojamas Civillikuma normas, tai skaitā par likumiskajiem procentiem.

Tiesa secina, ka nav tiesiska pamata apmierināt pieteikumu daļā par pienākuma uzlikšanu piemērot likumiskos procentus izdienas pensijas summai, kas pieteicējam izmaksājama par laika posmu no 2015.gada 8.marta.

[14] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Tā kā pieteikums tiek daļēji apmierināts, no atbildētājas Latvijas Republikas par labu pieteicējam piespriežama viņa samaksātā valsts nodeva 28,46 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas vai tiesneša nolēmuma stāšanās spēkā Administratīvā procesa likuma 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē. Tādējādi valsts nodeva atlīdzināma no Aizsardzības ministrijas budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Daļēji apmierināt /pers. D/ pieteikumu un uzlikt pienākumu Aizsardzības ministrijai viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru /pers. D/ tiktu piešķirta militārpersonas izdienas pensija no 2015.gada 8.marta.

Noraidīt pieteikumu pārējā daļā.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. D/, personas kods /personas kods/, viņas samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* (divdesmit astoņi *euro*, 46 centi) apmērā, kas atlīdzināma no administratīvajā lietā pieaicinātās iestādes Aizsardzības ministrijas budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis M.Šļakota